

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จินตนาการ คือความคิดชั่วขณะหนึ่งของมนุษย์ อาจเป็นเพียงความฟุ้งซ่านเล็กน้อย หรือบางครั้งก็อาจนำมาซึ่งความคิดสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ โดยความคิดสร้างสรรค์นี้คือสิ่งสำคัญที่มนุษย์ นำมาใช้แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (Osborn, 1963 อ้างถึงใน อุดม หอมคำ, 2546, น. 13) จนหลายครั้งเกิดเป็นทฤษฎีต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ บางครั้งก็ก่อให้เกิดเครื่องมือใช้สอยต่างๆ เพื่อช่วยให้ชีวิตมนุษย์มีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยปัจจุบันความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถพบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวันตั้งแต่เมื่อเราตื่นนอน เช่น นาฬิกาปลุก เตียนนอน แก้วน้ำ จานชาม ช้อนส้อม ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์จากความคิดสร้างสรรค์ที่ต้องการอำนวยความสะดวกในชีวิตทั้งสิ้น แม้แต่ภาษาและอักษรก็เป็นเครื่องมือที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาสำหรับติดต่อสื่อสารกัน หากไร้ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ และเครื่องมือเหล่านี้แล้ว มนุษย์ก็อาจจะไม่ต่างจากสัตว์อื่นๆ บนโลกเลย ความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมมนุษย์ ดังนั้นเพื่อการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งของมนุษยชาติ ความคิดสร้างสรรค์จึงควรถูกพัฒนาอย่างมีระบบตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดในตัวบุคคล ทั้งจากการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาที่บ้าน หรือในชีวิตประจำวัน

ปัจจุบันในโรงเรียนของไทย ความคิดสร้างสรรค์มักถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของรายวิชา ศิลปะศึกษาเท่านั้น และยังถูกจำกัดด้วยการประมวลผลออกมาเป็นคะแนน ระดับต่างๆ เช่น ถ้าวาดรูปตามครูผู้สอนได้เหมือนต้นแบบมากก็จะได้คะแนนมาก ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนไทย เด็กไม่สามารถคิดนอกกรอบและแสดงออกได้มากเช่นที่ควรจะเป็น ดังที่ ประภัทร นิยมธรรม (2523, น. 50-51) กล่าวว่า

การประเมินผลงานทางศิลปะจึงควรเป็นเรื่องของการช่วยให้เด็กมีพัฒนาการต่อไปมากกว่าจะทำให้เด็กท้อแท้เบื่อหน่าย การวิจารณ์ผลงานที่ดีในที่ประชุม ย่อมทำให้เจ้าของผลงานที่ไม่ดีมองเห็นตัวเองได้ดีกว่าการตำหนิผลงานที่ไม่เป็นที่สนใจ ครูจะต้องเข้าใจเด็ก เข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก เข้าใจถึงความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูสอนศิลปะจึงควรมองผลงานของเด็กในลักษณะของการให้การศึกษาด้านศิลปะ (Art-Education) มากกว่าที่จะประเมินว่าเด็กของตนเป็นศิลปิน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่บ่งชี้ว่า ศิลปศึกษานั้นมีผลโดยตรงต่อสภาพจิตใจและ พัฒนาการของเด็กอีกด้วย โดยที่ เทวี ประสาท (2546, น. 153-154) ได้กล่าวว่า

เหตุที่งานศิลปะเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง ก็เพราะมันคือธรรมชาติตัวแรกที่เที่ยงตรง ที่สุดในการชี้วัดภาวะทางใจของเด็ก และทันทีที่เด็กคนหนึ่งได้รู้จักอุปนิสัยใจคอหรือ ความโน้มเอียงทางจิตใจ เขาก็สามารถจะพัฒนาความมีอิสระทางความคิด และการกระทำขึ้นมาได้ ด้วยการฝึกฝนทางด้านศิลปะ จนกระทั่งเขาได้ค้นพบรูปแบบและความงามของตัวเองซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มความงามแห่งความเป็นมนุษย์ อย่างโดดเด่นไม่เหมือนใคร

ในขณะที่ พีระพงษ์ กุลพิศาล (2546, น. 117-123) กล่าวว่า

ถ้าใครเคยสังเกตเด็กเล็กๆ ที่มีอายุประมาณ 2-6 ขวบ จะพบว่าช่วงที่เด็กมีความสุข ที่สุดในวันหนึ่งๆ ก็คือ ช่วงของการเล่น การพักผ่อน การกิน และการทำงานศิลปะ

- การเล่น ทำให้เด็กเป็นสุขที่ได้เคลื่อนไหวในอิริยาบถต่างๆ ได้มีประสบการณ์ที่ ตื่นเต้นสนุกสนาน

- การพักผ่อน เป็นความสุขที่ร่างกายได้หยุด การเคลื่อนไหวเป็นความสุขใน สภาวะที่สงบ

- การกิน เป็นความสุขที่เด็กได้รับการตอบสนองของความต้องการทางกายตาม ธรรมชาติ

- การทำงานศิลปะ เป็นความสุขจากการสังเกต การใช้จินตนาการ การคิดค้น การทดลองกับวัสดุแปลกๆ กล่าวง่าย ๆ ว่าเป็นความสุขจากการแสดงออกทาง ความรู้สึกและการรับรู้ของตนเองที่มีต่อโลกภายนอก

โดยทั่วไปค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่มีความคิดว่า “ศิลปะ” เป็นงานช่าง ประเภทหนึ่ง นับว่าเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนมาก เพราะการทำงานช่างยึดแบบ แขนงที่ตายตัวและใช้พื้นฐานธรรมชาติของความรู้ไม่เหมือนกันกับการทำงานศิลปะ

จากการศึกษาผู้จัดทำโครงการได้ค้นพบว่า ศาสตร์แห่งการประดิษฐ์ซึ่งเป็นศิลปะ แขนงหนึ่ง มีส่วนสาระสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี ซึ่งในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้น จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน (ภัทรพร สิงห์ ชัย, 2545, น. 103-105) ได้แก่ 1) ด้านสติปัญญา หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ 2) ด้านจิตใจ หมายถึง ความรู้สึก เจตคติ ซึ่งประกอบไปด้วย จินตนาการ ความคิดคล่องตัว ความยืดหยุ่น

กิจกรรมงานประดิษฐ์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เพราะประกอบไปด้วยสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น จากทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติส่งเสริมเด็กหรือผู้เรียนคิดจินตนาการ และดึงเอาจินตนาการมาสร้างสานต่อความฝันให้เป็นจริงด้วยการลงมือทำ ไม่เพียงแต่จะคิดแล้วปล่อยให้ผ่านไป มีความพยายามที่จะคิดวิเคราะห์หาหนทาง เพื่อให้จินตนาการนั้นเป็นสิ่งที่ธรรมดาในสายตาของผู้อื่นให้กลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ได้อย่างที่อาจจะคาดไม่ถึง

การประดิษฐ์คิดค้นมักรวมเอาความคิดในเรื่องของการต่อเติม ตัดออก ปรับขยาย แต่งแต้มเติมสี ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือหาสิ่งที่ใช้แทนกันได้ ซึ่งเทคนิควิธีการเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝนทำให้เกิดความสนใจ อยากลงมือทำ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ฝึกฝนไปเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงสัมพันธ์ สำหรับการประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากขั้นต้นไปสู่ระดับสูงต่อไป

ผู้จัดทำโครงการเล็งเห็นคุณลักษณะที่ดีของกิจกรรมงานประดิษฐ์ ซึ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวสนับสนุนและเสนอความคิดเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์ไว้ เช่น

Shlesinger (1980) ได้สร้างหลักสูตรที่จะมุ่งพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ให้กับบุคคลหลายระดับความรู้ โดยได้เสนอขั้นตอนการสอน 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหา (Identification) ผู้เรียนจะต้องเสาะหาปัญหาด้วยตนเอง
2. ขั้นสร้างพื้นฐาน (Foundation) เมื่อผู้เรียนได้ปัญหามาแล้วควรดำเนินการศึกษาประวัติความเป็นมาของปัญหา จำแนก หรือหาความสัมพันธ์ของปัญหากับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหา โดยใช้คำถามทั้งที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพ ฝึกความละเอียดลออ ในการสังเกตและตั้งคำถามในสิ่งที่คาดไม่ถึง
3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล (Data) คือการตั้งคำถาม เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยใช้คำถามทั้งที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพฝึกความละเอียดลออ ในการสังเกตและตั้งคำถามในสิ่งที่คาดไม่ถึง
4. ขั้นจินตนาการ (Imagination) ในขั้นนี้ผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียน เกิดจินตนาการอย่างกว้างขวางไกลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งผู้เรียนกำลังคิดหาคำตอบอยู่

5. ขั้นตอนการหาข้อจำกัด (Limitation) ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาข้อจำกัดต่างๆ ที่ต้องนำมาเกี่ยวข้องในการประดิษฐ์ของตน ทั้งนี้เพื่อให้ผลงานสามารถนำไปปฏิบัติหรือใช้ได้จริง

Perkins (1984) ได้เสนอแนวความคิดว่า งานสร้างสรรค์ทุกชนิดเกิดขึ้นจากแรงจูงใจในการที่จะออกแบบ (Creativity by Design) ซึ่งมองสิ่งต่างๆ ที่จะสร้างสรรค์ในลักษณะความคิดเชิงประดิษฐ์ (Inventive Thinking) โดยเชื่อว่า ความรู้ทุกชนิดไม่ว่าเป็นรูปธรรม เช่น งานประดิษฐ์หรือนามธรรม ดังเช่น กฎหมาย หลักการ ทฤษฎี ล้วนเกิดจากการจูงใจออกแบบของมนุษย์ทั้งสิ้น ในลักษณะของการออกแบบทำให้เราเข้าใจสรรพสิ่งด้วยแง่มุมต่างๆ ถึง 4 แบบ ได้แก่ จุดประสงค์ โครงสร้าง รูปแบบจำลอง และเหตุผลข้อโต้แย้ง

ผู้จัดทำโครงการมีความสนใจในเยาวชนอายุ 5-7 ปีเป็นพิเศษ (กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3-ประถมศึกษาปีที่ 1) เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังสามารถปลูกฝังสิ่งต่างๆ ได้ง่าย ทั้งยังเต็มไปด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ที่เต็มเปี่ยม และเป็นวัยที่ต้องการพบเห็นอะไรใหม่ๆ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่จะถ่ายทอดเรื่องราวสาระที่เป็นประโยชน์ไปสู่เด็กในช่วงอายุนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ Valkenburg (1958) ที่ว่า เด็กในวัย 5-8 ปีนั้นจะชอบการท่องเที่ยวผจญภัยในสถานที่ที่ไม่เคยพบ เช่น ต่างภูมิลาเนา ต่างประเทศ หรือ ในอวกาศ ทั้งยังชื่นชอบในเหล่ายอดมนุษย์ (Superheroes) ต่างๆ ที่สามารถข้ามขีดจำกัดความสามารถของตนเองได้ เด็กวัยนี้สามารถแยกแยะระหว่างจินตนาการในโทรทัศน์กับเรื่องจริงได้แล้ว แต่จะไม่สามารถแยกสิ่งที่เสมือนจริงในโทรทัศน์ได้ว่าเป็นการจัดฉาก

ทั้งนี้ ผู้จัดทำโครงการเล็งเห็นว่า สถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย (Thai Public Broadcasting Service) (TPBS or ThaiPBS) มีความเหมาะสมลงตัวสูงสุดสำหรับ “โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เยาวชนอายุ 5-7 ปีด้วยศิลปะประดิษฐ์” เนื่องจากความเป็นสื่อโทรทัศน์ จึงง่ายต่อการเข้าถึงประชาชน ตลอดจนนโยบายของทางสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ที่มีความต้องการนำเสนอสารประโยชน์ อาทิ ศิลปวัฒนธรรมไทยไปสู่ประชาชนด้วยความมุ่งมั่นอย่างแท้จริง โดยปราศจากการแสวงหากำไร รวมถึงกลุ่มธุรกิจใดๆ ทำให้รายการต่างๆ ไม่ถูกจำกัดด้วยกิจกรรมทางการตลาดและการโฆษณา อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่สนใจในการผลิตรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะมิประสงค์หรือไม่ว่าก็ตามสามารถนำเสนอรูปแบบและ/หรือตัวอย่างรายการให้สถานีได้พิจารณาในการนำออกอากาศได้อีกด้วย

โทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก โดยที่โทรทัศน์มีการสื่อสารกับผู้ชมด้วยภาพและเสียง จึงสามารถเข้าถึงประชาชนแทบทุกกลุ่มทุกวัยได้โดยง่าย อีกทั้งคลื่นความถี่โทรทัศน์ (Airwaves) ที่ใช้ในการแพร่ภาพนั้นเป็นของมวลชนทุกคน โดยแต่ละวันโทรทัศน์

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย จะมีรายการโทรทัศน์ที่ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้ติดตามชมอยู่บ้างแล้วก็ตาม เช่น

รายการ “สอนศิลป์” ที่มีรูปแบบรายการในการนำเสนอกิจกรรมทางศิลปะง่ายๆ ให้ผู้ชมที่บ้านสามารถทำตามได้ อาทิ การวาดรูปลงบนถ้วยชามด้วยสี โดยจะมีผู้ลงมือสาธิตการลงสีและผู้บรรยายตามลำดับเป็นขั้นตอน แต่ก็ยังมีเวลาในการออกอากาศสั้นเกินไป (เพียง 4-5 นาที) และยังเป็นการสอนที่ค่อนข้างอยู่ในกรอบ เช่นเดียวกับวิชาศิลปะในโรงเรียนทั่วไป จึงอาจทำให้ผู้ชมบางกลุ่มขาดความรู้สึกแปลกใหม่ในการรับชม อีกทั้งตัวรายการ “สอนศิลป์” ยังเสมือนเป็นรายการสำหรับคืนรายการอื่นๆ เท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่า บางวันจะมีการออกอากาศซ้ำกันในตอนเดียว (Rerun) ถึง 2 รอบ ในขณะที่บางวันกลับไม่มีการออกอากาศเลยแม้เพียงรอบเดียว

รายการ “ศิลป์สโมสร” รายการที่เปรียบเสมือนพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้กับศิลปะแขนงต่างๆ โดยจะมีบุคลากรที่มีความสามารถในแขนงนั้นๆ มาแสดงผลงานและพูดคุยตอบปัญหาต่างๆภายในรายการ ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ทางด้าน ดนตรี กวี จิตรกรรม ภาพยนตร์ และอื่นๆ มีความยาวประมาณ 15 นาทีต่อวัน ออกอากาศทุกวันธรรมดาหลังข่าวภาคเที่ยงของทางสถานี

รายการ “กล่องนักคิด” (Box Box Club) รายการโทรทัศน์สำหรับเยาวชนที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ภายใต้คำขวัญที่ว่า “คิดเก่ง คิดไม่เก่งไม่ว่า ขอให้กล้าคิด” ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีมากในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เยาวชน ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 9:30-10:00 น. โดยประมาณ ดำเนินรายการโดย “พินาบุญ” นักคิดอารมณ์ดี และ “พี้ออกซ์บ็อกซ์” ตุ๊กตากล่องน้อยช่างคิดที่แสนซุกซนและขี้สงสัย มาพร้อม กับ

จากตัวอย่างรายการโทรทัศน์ข้างต้น เมื่อเทียบกับตารางออกอากาศของทางสถานีแล้ว ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และไม่เพียงพอต่อกลุ่มผู้ชมโดยเฉพาะเยาวชนซึ่งต้องเป็นมันสมองของชาติ ทั้งนี้สัดส่วนโดยรวมของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเพียงร้อยละ 4.5 จากเวลาออกอากาศทั้งหมด (กิตยา เทอร์โมท, 2547, น. 33) ซึ่งได้รวบรวมจากสถานีโทรทัศน์ 6 ช่องที่ให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการ (Free T.V.) ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (โมเดิร์นไนน์ทีวี), สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ (เอ็นบีที), สถานีโทรทัศน์ไอทีวี (พ.ศ.2547) ซึ่งสถานีโทรทัศน์เหล่านี้นับเป็นสถานีที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด แต่กลับมีพื้นที่น้อยจนไม่มีความสมดุลกับผู้ชมที่เป็นเด็กซึ่งมีอยู่ร้อยละ 33 ของจำนวนผู้ชมโทรทัศน์ทั้งหมด

ด้านช่วงเวลาออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องในการรับชมของเด็ก เนื่องจากปัจจุบันรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีช่วงเวลาที่ออกอากาศระหว่างวันจันทร์ถึงศุกร์ อยู่ในช่วงเช้า 05.55-09.00 น. และเย็น 16.15-19.15 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ อยู่ในช่วงเช้า 06.20-11.30 น. และเย็น 18.20-18.35 น. ซึ่งหากพิจารณาตามความเหมาะสมแล้ว วันจันทร์ถึงศุกร์เด็กส่วนใหญ่ต้องไปโรงเรียนในช่วงเช้า เด็กทั้งหมดจะไม่สามารถรับชมได้ อีกทั้งในวันเสาร์ อาทิตย์ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเช้า แต่ในช่วงเย็นมีเพียง 1-2 รายการ และรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศและออกอากาศใน 1 สัปดาห์มีเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการ์ตูนและออกอากาศในช่วงเวลาวันเสาร์ อาทิตย์ รวมทั้งมีเนื้อหาที่เน้นถึงการต่อสู้ที่แสดงออกถึงการใช้ความรุนแรงแม้ว่าอาจจะเป็นที่ชื่นชอบของเด็กๆ ที่ได้รับชม แต่ผลที่ตามมาคือการเลียนแบบซึ่งเรามักจะเห็นเด็กเล่นกันด้วยท่าทางตามตัวเอกในภาพยนตร์การ์ตูนที่ได้ชม เช่น ท่ากระโดดถีบ ชก ต่อย อันก่อให้เกิดอุบัติเหตุตามมาอยู่เนืองๆ

สำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีการผลิตภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะเน้นสาระและบันเทิงในรูปแบบนิยายสาร มีการกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออก โดยกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มเด็กวัยประถมศึกษา ส่วนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนมีเพียง 1-2 รายการ ซึ่งนับว่าน้อยมากแม้ว่าจะเทียบกับช่วงระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ทำให้เด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ เลือกชมรายการ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า รัฐบาลและสถานี่โทรทัศน์ต่างๆ ยังให้ความสำคัญกับเด็ก และเยาวชนน้อยกว่าที่ควร ดังนั้นสถานี่โทรทัศน์ต้องสนับสนุนและให้เวลาแก่เด็กและเยาวชนใน สัดส่วนที่มากขึ้น เพราะจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และศิลปะแขนงต่างๆ นี้เอง คือสิ่งที่ ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อเยาวชน เช่น ในด้านสุนทรียภาพ อารมณ์ ความรู้สึกผิชอบชั้วดี ต่างๆ และนำไปปรับใช้กับศาสตร์ต่างๆ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี ซึ่งเยาวชนเหล่านี้เองที่จะเป็นกำลัง สำคัญของประเทศต่อไปในภายภาคหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ Einstein (1931, p. 97; Holtzman, 1950, p. 138) ที่กล่าวว่า Imagination is more important than knowledge. For knowledge is limited to all we now know and understand, while imagination embraces the entire world, and all there ever will be to know and understand. หรือ จินตนาการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มากกว่าความรู้ เนื่องจากความรู้จะจำกัดอยู่ที่สิ่งที่เรารู้และเข้าใจเท่านั้น แต่จินตนาการจะโอบ กอดโลกทั้งโลกไว้ ซึ่งจะมีสิ่งต่างๆ ให้เรียนรู้และทำความเข้าใจไม่มีที่สิ้นสุด”

ผู้จัดทำโครงการจึงมีความเชื่อว่า “โครงการผลิตรายการโทรทัศน์ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์แก่เยาวชนอายุ 5-7 ปีด้วยศิลปะประดิษฐ์ สำหรับสถานี่โทรทัศน์ ทีวีไทย” นี้จะเป็น วิธีการที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และเป็นแนวทางในการผลิต รายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนไทยในด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ โดย สอดแทรกวัฒนธรรม ตลอดจนสารประโยชน์อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์และโครงการต่างๆ ที่ผลิตขึ้นเพื่อเยาวชนอายุ 5-7 ปี
2. ศึกษาสถานการณ์และปัญหาในปัจจุบันของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทยที่ ผลิตขึ้นเพื่อเยาวชนอายุ 5-7 ปี
3. ศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เยาวชนอายุ 5-7 ปีด้วยศิลปะประดิษฐ์ สำหรับสถานี่โทรทัศน์ ทีวี ไทย

1.3 ขอบเขตของโครงการ

โครงการนี้เป็นการศึกษาจากผลการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้ผลิตรายการ, ผู้จัดทำโครงการสำหรับเยาวชน, นักวิชาการการศึกษาสำหรับเด็ก, ตัวอย่างเยาวชนอายุ 5-7 ปี เพื่อประมวลความคิดเห็นต่างๆ มาสร้างรูปแบบรายการที่เหมาะสมที่สุด ในลักษณะของการเขียนโครงการเท่านั้น ไม่มีการผลิตตัวอย่างรายการใดๆ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้จำนวน 12 ตอน ที่จะออกอากาศในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2552 จนถึง เดือน มกราคม พ.ศ.2553

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่ ซึ่งในที่นี้จะหมายถึงเด็กอายุ 5-7 ปี เท่านั้น

จินตนาการ หมายถึง การสร้างภาพในจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์จากการได้สัมผัส รับรู้สภาพแวดล้อม และเรื่องราวต่างๆ จนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ โดยอาจพัฒนาไปจนเป็นความชำนาญ ให้สามารถสร้างสรรค์จินตนาการจากภายในสู่ภายนอก ให้ผู้อื่นรับรู้ได้

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creative thinking) เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ (New, Original) ใช้การได้ (Workable) และมีความเหมาะสม (Appropriate)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบรายการโทรทัศน์ และโครงการต่างๆ ที่ผลิตขึ้นเพื่อเยาวชนอายุ 5-7 ปี
2. ทราบถึงสถานการณ์และปัญหาในปัจจุบันของรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย ที่ผลิตขึ้นเพื่อเยาวชนอายุ 5-7 ปี

3. ทราบถึงลักษณะและการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นเพื่อเยาวชนอายุ 5-7 ปี สำหรับสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย

4. ทราบถึงโอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการนี้ให้เกิดขึ้นจริง และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจผลิตรายการโทรทัศน์ในรูปแบบเดียวกัน